

ACTA UNIVERSITATIS LODZIENSIS FOLIA BOTANICA (Acta Univ. Lodz., Folia bot.)	11	121-125	1996
---	----	---------	------

Piotr Witosłowski

NOWE GATUNKI FLORY ROŚLIN NACZYNIOWYCH ŁODZI CZĘŚĆ II

NEW SPECIES OF THE VASCULAR PLANT FLORA IN ŁÓDŹ PART II

ABSTRACT: A list of 44 non-acclimatized species of anthropophytes so far unknown in the area of Łódź is presented. To the most important belong *Amaranthus deflexus* L., *Amaranthus gracilis* (Desf.) Poir., *Barbarea intermedia* Boreau, *Bromus japonicus* Thunb., *Citrullus colocynthis* (L.) Schrader, *Citrullus lanatus* (Thunb.) Mansfield, *Commelina communis* L., *Phoenix dactylifera* L., *Rapistrum perenne* (L.) All., *Setaria viridis* (L.) Bauv. subsp. *pycnocoma* (Steud) Tzvel.

Treść

1. Wstęp
2. Wykaz taksonów i ich stanowisk
3. Piśmiennictwo
4. Summary

1. WSTĘP

Praca stanowi drugie doniesienie o nowych – nie podawanych dotąd z terenu Łodzi – gatunkach roślin naczyniowych. Obejmuje ona 44 taksony nie zadomowionych na terenie miasta antropofitów, znalezionych w latach 1988–1991. W większości są to gatunki nowe dla Polski Środkowej. Na przedstawionej liście znalazły się trzy gatunki zaliczone przez autora do efemerofitów, nie uwzględnione w wykazie efemerofitów Polski (Rostański, Sowa 1986–1987). Są to już wcześniej notowane na terenie kraju *Citrullus*

colocynthis (L.) Schrader (Jackowiak 1990), *Citrullus lanatus* (Thunb.) Mansfield (Misiewicz 1976) oraz nowy w Polsce, wschodnioazjatycki podgatunek – *Setaria viridis* (L.) Bauv. subsp. *pycnocoma* (Steud.) Tzvel. Rewizja oznaczeń wyżej wspomnianych gatunków oraz *Amaranthus deflexus*, *A. gracilis*, *Rubus laciniatus* została dokonana przez specjalistów: dra Al Gifri (doktoranta Katedry Botaniki Systematycznej Uniwersytetu Śląskiego), dra V. Jehlika (ČAV – Průhonice), dr A. Stengl-Rejthar (Uniwersytet Jagielloński), doc. dra hab. J. Zielińskiego (Instytutu Dendrologii PAN – Kórnik). Materiały zielnikowe złożono w *Herbarium Universitatis Lodzensis* (LOD).

Układ odniesienia dla lokalizacji stanowisk, jego związek z ATPOL, przyjęte zasady nazewnictwa oraz źródła informacji o pochodzeniu taksonów zostały przedstawione w pierwszej części pracy autora poświęconej temu tematowi (Witosławski 1991).

Dziękuję Panu Prof. drowi hab. Ryszardowi Sowie za zachętę do napisania artykułu i życzliwe uwagi po przejrzeniu rękopisu.

2. WYKAZ TAKSONÓW I ICH STANOWISK

- Acer saccharinum* L. – ergazjofigofit północnoamerykański; przydroża, nieużytki, tereny kolejowe, kw. E-1, E-10, F-9, G-8, L-8.
- Achillea ptarmica* L. var. *ligulosa* Hort. – ergazjofigofit pochodzący z hodowli; przydroża ul. Kosodrzewiny, kw. K-16 i ul. Ksawerowskiej, kw. S-6.
- Ailanthus altissima* (Miller) Swingle – ergazjofigofit wschodnioazjatycki; przydroże ul. Michałowicza, kw. J-4; nieużytek przy Al. Mickiewicza, kw. K-8.
- Allium schoenoprasum* L. – ergazjofigofit południowo europejsko-zachodnioazjatycki; przydroża, nieużytki, szczeliny murów, wysypiska śmieci; kw. D-5, E-3, F-7, G-3, H-3, H-4, H-6, I-10, I-14, J-6, K-4, L-7, M-3, M-8, O-10, P-7, P-7, P-9, T-7.
- Amaranthus deflexus* L. – efemerofit południowoamerykański; zaniedbany trawnik; kw. J-9.
- Amaranthus gracilis* (Desf.) Poir. – efemerofit nieznanego pochodzenia; wysypisko osadów z mechanicznej oczyszczalni ścieków na Lublinku; kw. N-4.
- Amorpha fruticosa* L. – ergazjofigofit północnoamerykański; brzeg lasu i nieużytek przy stacji kolejowej Łódź Widzew, kw. J-14.
- Anaphalis margaritacea* (L.) Benth., – ergazjofigofit północnoamerykański; wysypisko śmieci w pobliżu ul. Dąbrowskiego, kw. N-14.

- Apium graveolens* L. – ergazjofigofit zachodnioeuropejski; przydroża, wysypiska śmieci; kw. H-5, H-6, L-7, O-6.
- Barbarea intermedia* Boreau – efemerofit atlantycko-śródziemnomorski; przydroże na dworcu kolejowym Łódź Kaliska; kw. K-7.
- Bromus japonicus* Thunb. – efemerofit śródziemnomorsko-zachodnioatlantycki; tereny kolejowe przy ul. Teresy, kw. F-6; na stacjach Łódź Kaliska, kw. J-6 i Łódź Widzew, kw. J-14.
- Buddleja davidii* Franchet – ergazjofigofit wschodnioazjatycki; teren kolejowy przy ul. Pojezierskiej, kw. F-6.
- Caragana arborescens* Lam. – ergazjofigofit południowosyberyjski; murawy, przydroża, nieużytki; kw. C-12, E-3, I-6, J-5, J-13, S-9.
- Citrullus colocynthis* (L.) Schrader – efemerofit śródziemnomorsko-południowozachodnioazjatycki; wysypisko osadów z mechanicznej oczyszczalni na Lublinku, kw. N-4.
- Citrullus lanatus* (Thunb.) Mansfield – efemerofit afrykański; wysypisko osadów z mechanicznej oczyszczalni ścieków na Lublinku, kw. N-4. Gatunek zaliczony przez Misiewicza (1976) do ergazjofigofitów; w Łodzi jednak z pewnością źródłem diaspor nie są uprawy szklarniowe, które zawsze zajmowały niewielką powierzchnię, a od kilku lat zostały całkowicie zaprzestane.
- Colutea arborescens* L. – ergazjofigofit śródziemnomorski; przydroża, nieużytki, wysypiska śmieci; kw. J-4, J-14, J-17, L-10, N-7, P-6, P-7.
- Commelina communis* L. – efemerofit wschodnioazjatycki; szczelina muru przy ul. Kilińskiego; kw. L-9.
- Coreopsis tinctoria* Nutt. – ergazjofigofit północnoamerykański; wysypisko śmieci przy ul. Kolumny, kw. R-12.
- Digitalis purpurea* L. – ergazjofigofit zachodnioeuropejski; nieużytek przy ogrodach działkowych koło klasztoru w Łagiewnikach, kw. A-10.
- Doronicum columnae* Ten. – ergazjofigofit pochodzący z gór południowej i środkowej Europy; wysypisko śmieci przy ul. Janosika, kw. H-13.
- Elaeagnus commutata* Bernh. ex Rydb. – ergazjofigofit północnoamerykański; bocznica kolejowa na stacji Łódź Olechów, kw. N-18.
- Fragaria x ananassa* Duchesne – ergazjofigofit pochodzący z hodowli; przydroża, nieużytki, wysypiska śmieci; kw. C-7, D-5, D-7, D-10, D-11, E-3, E-4, E-11, F-1, F-3, F-4, F-13, H-2-5, H-10, H-12-14, I-2, I-4, I-8, I-9, I-12, I-15, K-3, K-4, K-6, K-12, K-13, K-15, L-7, L-8, M-3, M-8, M-13, N-4-6, N-9, N-10, O-7, O-8, O-13, O-15, P-5, R-12, S-9.
- Heliopsis helianthoides* (L.) Sweet – ergazjofigofit północnoamerykański; przydroża, nieużytki, wysypiska śmieci; kw. J-6, L-14, M-13, N-17, O-10.
- Ipomoea purpurea* Roth – ergazjofigofit środkowo- i południowoamerykański; wysypisko osadów z mechanicznej oczyszczalni ścieków na Lublinku, kw. N-4.

- Lactuca sativa* L. – ergazjofigofit pochodzący z hodowli; wysypiska śmieci; kw. D-5, E-3, F-14, I-4, L-7, N-6, R-10.
- Lathyrus latifolius* L. – ergazjofigofit pontyjsko-śródziemnomorski; przydroża i nieużytki w pobliżu stacji kolejowej Łódź Kaliska, kw. L-7.
- Lycium chinense* Miller – ergazjofigofit wschodnioazjatycki; nieużytki, wysypiska śmieci przy ul. Pszczelnej, kw. B-9 i przy ul. Spornej, kw. H-10.
- Narcissus poeticus* L. – ergazjofigofit przyśródziemnomorski; przydroże ul. Wycieczkowej, kw. F-11.
- Phoenix dactylifera* L. – efemerofit północnoafrykańsko-południowozachodnioazjatycki; siewka na wysypisku osadów z mechanicznej oczyszczalni ścieków na Lublinku, kw. N-4.
- Phlox paniculata* L. – ergazjofigofit północnoamerykański; przydroża, nieużytki, wysypiska śmieci; kw. F-4, F-10, H-5, K-11, K-13, K-16, L-7, L-9, L-10, M-12, O-14.
- Ptelea trifoliata* L. – ergazjofigofit północnoamerykański; nieużytek przy ul. Żeromskiego, kw. J-8.
- Rapistrum perenne* (L.) All. – efemerofit południowowschodnioeuropejski; przy torach kolejowych koło ul. Łucji, kw. E-8 oraz ul. Rokicińskiej, kw. K-13.
- Robinia viscosa* Vent. – ergazjofigofit północnoamerykański; przydroża ul. Długiej, kw. S-6, ul. Kolumny, kw. P-11, ul. Ustronnej, kw. R-10.
- Rubus laciniatus* Willd. – ergazjofigofit północnoamerykański; wysypisko osadów z mechanicznej oczyszczalni ścieków na Lublinku, kw. N-4.
- Rubus odoratus* L. – ergazjofigofit północnoamerykański; brzeg lasu, przydroże, kw. L-5.
- Setaria viridis* (L.) Bauv. subsp. *pynocoma* (Steud.) Tzvel. – efemerofit? wschodnioazjatycki; takson z Polski dotąd nie podawany, notowany natomiast w Czechach i na Słowacji (Jehlik 1985, 1988) oraz w Niemczech (Suessenguth, w: Hegi 1936, Jehlik 1981); wysypisko osadów z mechanicznej oczyszczalni ścieków na Lublinku, kw. N-4.
- Sorbus x hybrida* L. – ergazjofigofit północnoeuropejski; las na zachód od ul. Okólnej, kw. B-9; nieużytki przy ul. Pojezierskiej i Wojska Polskiego, kw. G-8, H-9.
- Stachys byzantina* C. Koch – ergazjofigofit śródziemnomorski; przy torze kolejowym na stacji towarowej Łódź Kaliska, kw. L-7.
- Tagetes patula* L. – ergazjofigofit północnoamerykański; przydroża, nieużytki, wysypiska śmieci; kw. F-14, M-12, R-6, S-6.
- Tradescantia albiflora* Kunth. em. Bruckn. – ergazjofigofit południowoamerykański; szczelina muru przy ul. Banacha; kw. I-10.
- Tropaeolum x cultorum* Hort. – ergazjofigofit południowoamerykański; wysypiska śmieci w pobliżu ogrodów działkowych, kw. I-12, I-12, J-6, L-7, P-5.

- Tulipa gesnerana* L. – ergazjofigofit pochodzący z hodowli; nieużytek przy ul. Inowrocławskiej, kw. H-5, wysypisko śmieci przy ul. Dennej, kw. N-5.
- Viola x wittrockiana* Gams – ergazjofigofit pochodzący z hodowli; nieużytki, wysypiska śmieci; kw. F-15, H-6, H-11, P-9.
- Vitis vinifera* L. – ergazjofigofit śródziemnomorski; przy torach kolejowych na stacji towarowej Łódź Kaliska, kw. L-7; wysypisko osadów z mechanicznej oczyszczalni ścieków na Lublinku, kw. N-4.

3. PIŚMIENNICTWO

- Hegi G. 1936. *Illustrierte flora von Mittel-Europa*. Bd 2. C. Hansen Verl., München.
- Jackowiak B. 1990. *Antropogeniczne przemiany flory roślin naczyniowych Poznania*. Wyd. Nauk. UAM, Poznań.
- Jehlik V. 1981. *Beitrag zur synanthropen (besonders Adventiv-) Flora des Hamburger Hafens*. „Tuexenia”, 1: 81–97.
- Jehlik V. 1985. *Vergleich der Adventivflora und der Synanthropen Vegetation der Flußhäfen am Moldau-Elbe- und Donau-Wasserweg in der Tschechoslowakei*. Acta Bot. Slov. Acad. Sci. Slovaca, ser. A, suppl. 1, 1984: 89–95.
- Jehlik V. 1988. *A survey of the adventive flora and of the synanthropic vegetation in the oil-seed processing factories in Czechoslovakia*, Symposium Synanthropic Flora and Vegetation, s. 95–107.
- Misiewicz J. 1976. *Flora synantropijna i zbiorowiska ruderalne polskich portów morskich*. Wyd. WSP, Słupsk.
- Rostański K., Sowa R. 1986–1987. *Alfabetyczny wykaz efemerofitów Polski*. *Fragm. Flor. Geobot.*, 31–32, 1–2: 151–203.
- Witosławski P. 1991. *Nowe gatunki flory roślin naczyniowych Łodzi*. Acta Univ. Lodz., Folia bot., 8: 47–57.

4. SUMMARY

A list of 44 non-acclimatized species of anthropophytes so far not recorded in the area of Łódź is presented. The referential system for situating the study localities, accepted nomenclature principles and sources of information on the origin of taxons were presented in a former study devoted to the same problem (Witosławski 1991).

Dr Piotr Witosławski
Katedra Botaniki
Uniwersytetu Łódzkiego
ul. Banacha 12/16, 90–237 Łódź

Wpłynęło do Redakcji
Folia botanica
21.12.1992